

วิทยาศาสตร์ : ชื่อ *Azadirachta indica* A. Juss. var. *siamensis* Valetton

ชื่อสามัญ : Siamese neem tree, Nim , Margosa, Quinine

วงศ์ : Meliaceae

ชื่ออื่น : สะเลียม (ภาคเหนือ) กะเดา (ภาคใต้)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ไม้ต้น สูง 5-10 เมตร เปลือกต้นแตกเป็นร่องลึกตามยาว ยอดอ่อนสีน้ำตาลแดง ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับรูปใบหอก กว้าง 3-4 ซม. ยาว 4-8 ซม. โคนใบมนไม่เท่ากัน ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย แผ่นใบเรียบ สีเขียวเป็นมัน ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งขณะแตกใบอ่อน ดอกสีขาวนวล กลีบเลี้ยงมี 5 แฉก โคนติดกัน กลีบดอกโคนติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก ผล รูปทรงรี ขนาด 0.8 - 1 ซม. ผิวเรียบ ผลอ่อนสีเขียวสุกเป็นสีเหลืองส้ม เมล็ดเดี่ยว รูปรี

ส่วนที่ใช้ : ดอกช่อดอก ขนอ่อน ยอด เปลือก ก้านใบ กระพี้ ยาง แก่น ราก ใบ ผล ต้น เปลือกราก น้ำมันจากเมล็ด

สรรพคุณ :

ดอก ยอดอ่อน - แก้พิษโลหิต กำเดา แก่ริดสีดวงในลำคอ คันคุดมีตัวไต่อยู่ บำรุงธาตุ ขับลม ใช้เป็นอาหารผักได้ดี

ขนอ่อน - ถ่ายพยาธิ แก่ริดสีดวง แก้ปัสสาวะพิการ

เปลือกต้น - แก้ไข้ เจริญอาหาร แก้ท้องเดิน บิดมูกเลือด

ก้านใบ - แก้ไข้ ทำยารักษาไข้มาลาเรีย

กระพี้ - แก้ถุงน้ำดีอักเสบ

ยาง - ดับพิษร้อน

แก่น - แก้อาเจียน ขับเสมหะ

ราก - แก่โรคผิวหนัง แก้เสมหะ ซึ่งเกาะแน่นอยู่ในทรวงอก

ใบ,ผล - ใช้เป็นยาฆ่าแมลง บำรุงธาตุ

ผล มีสารรสขม - ใช้เป็นยาถ่ายพยาธิ และยาระบาย แก่โรคหัวใจเดินผิดปกติ

เปลือกราก - เป็นยาฝาดสมาน แก้ไข้ ทำให้อาเจียน แก่โรคผิวหนัง

น้ำมันจากเมล็ด - ใช้รักษาโรคผิวหนัง และยาฆ่าแมลง

วิธีและปริมาณที่ใช้ :

เป็นยาขมเจริญอาหาร

ช่อดอกไม่จำกัด ลวกน้ำร้อน จัมน้ำปลาหวาน หรือน้ำพริก หรือใช้เปลือกสด ประมาณ 1 ฝ่ามือ ต้มน้ำ 2 ถ้วย
แก้ว รับประทานครั้งละ 1/2 ถ้วยแก้ว ใช้เป็นยาฆ่าแมลง

สะเดาให้สารสกัดชื่อ Azadirachin ใช้ฆ่าแมลงโดยสูตร สะเดาสด 4 กิโลกรัม ข่าแก่ 4 กิโลกรัม ตะไคร้หอม 4
กิโลกรัม นำแต่ละอย่างมาบดหรือตำให้ละเอียด หมักกับน้ำ 20 ลิตร 1 คืน นำน้ำยาที่กรองได้มา 1 ลิตร ผสม
น้ำ 200 ลิตร ใช้ฉีดฆ่าแมลงในสวนผลไม้ และสวนผักได้ดี โดยไม่มีพิษและอันตราย

สารเคมี :

ผล มีสารขมชื่อ bakayanin

ช่อดอก มีสารพวกไกลโคไซด์ ชื่อ nimbasterin 0.005% และน้ำมันหอมระเหยที่มีรสเผ็ดจัดอยู่
0.5% นอกนั้นพบ nimbecetin, nimbesterol, กรดไขมัน และสารที่มีรสขม

เมล็ด มีน้ำมันขมชื่อ margosic acid 45% หรือบางที่เรียก Nim Oil และสารขมชื่อ nimbin,
nimbidin

Nim Oil มี nimbidin เป็นส่วนมากและเป็นตัวออกฤทธิ์มีกำมะถันอยู่ด้วย